

Moudra pana Hercla

**Sesbírala, vybrala a sestavila
Hana Svobodová
Karlovarský pěvecký sbor**

červen 1991

Josef Hercl se narodil v Praze dne 7. října 1928 a již od studentských let se u něho projevoval obzvláštní talent pro hudbu. Již jako třináctiletý sestavil studentský sbor na gymnáziu v Londýnské, kde studoval, a s ním zpíval při bohoslužbách ve školní kapli. Záhy začal působit u sv. Ignáce na Karlově náměstí, kde už často řídil sbor pod dohledem prof. Hlucháně. Logicky šel po maturitě na pražskou konzervatoř, kde studoval varhany ve třídě prof. J. B. Krajse, ale zároveň i dirigování u M. Doležila B. Špidry. Po absolutoriu studoval na AMU dirigování u prof. Aloise Klímy a dr. Václava Smetáčka, sbormistrovskému umění se učil u J. Kühna. Ale už v těchto časech měl orchestr sestavený z konzervatoristů (hráli např. o prázdninách v roli lázeňského orchestru v Trenčianských Teplicích) a už se angažoval na poli církevní hudby – ve Sdružení pro duchovní hudbu. Několik let měl svůj sbor, který obstarával duchovní hudbu ve všech kostelích na Malé Straně v Praze. Josef Hercl zemřel 25.května 2005.

Karlovarský pěvecký sbor byl založen v r. 1961. Jeho zřizovatelem bylo tehdejší Kulturní a společenské středisko (KASS). Hlavním úkolem tohoto sboru bylo obohacení dramaturgie KSO. Sbor spolupůsobil zejména při koncertech operních, k tomu byl taky zaměřen převážně jeho repertoár, na koncertech vánočních a později na koncertech školních (výchovné koncerty).

Za třicet let společné práce se namluví mnoho slov. Jsou lidé, kteří dovedou suše konstatovat fakta, vysvětlit podstatné záležitosti, upozornit na chyby, zhodnotit činnost, zkritizovat i pochválit – a život i řeči plynou dál.

Jsou lidé, kteří toto vše dovedou říci s vtipem, s jiskrou, úsměvně i kriticky a každá věta a poznámka má šťávu českého humoru moudrosti. Přidá-li se k tomu ještě svět muzikantský, vzniká zajímavý úkaz přírodní: perly českého muzikantského vtipu.

Pan dirigent Hercl má bodré češství i muzikantství v sobě, a aniž by o tom věděl, toto bohatství nezištně rozdává. Snažili jsme se alespoň něco z těch perel zachytit. Každý z nás, kdo jsme prožili atmosféru zkoušek a vystoupení, si může při čtení těchto řádků všechno krásné připomenout. Jsou to slova, věty, termíny, které nás vnitřně obohacovaly optimismem a radostí v některých i nepříjemných fázích života, a tak nám vlastně život příjemnily. Ovšem jen těm, kdož jsou schopni vtip a hloubku slov vnímat.

H.S

Vyrušování – zlobení

.....tam ty ženy od Blažíkové dozadu, to je spolek! Vás sem odkládají muži, aby si odpočinuli. Už jsem měl mnoho telefonátů, zda by se nedalo zkoušet aspoň třikrát týdně!

Výtky ženám: ... tady blbnete, doma vás muži hýčkají

Kamila: Ale pane dirigente, vždyť jsme byly vždycky vaše chloubka!

Pan dirigent: Jo, to bejvalo, teď jste rozverné, divoké! Je vás tam pět a půl a je vám dohromady 30 000 let!

Dámy, ty kabelky zahod'te, dráty si strčte někam, fotky nechte na přestávku a bude se zpívat.

Hrozné je, že tenoři vyjou o půl tónu vejš – to zaprvé, ale hlavně, tenoři, vyjete úplně jiné noty, a to mi vadí.

Co tady furt šustíte s těma papírama? Já vám dám dva papíry a vy tady naděláte kraválu jako ve sběrně. Přinesu vám na šustění Rudé právo, ale z tohohle máte zpívat!

Vy byste mohla, Věruško, sólově otáčet listy do rádia. To je jako když balí kornouty.

Hergot, držte si tam palečky, basy, kde máte palečky?

Pohanka: Kde mám paleček, neřeknu, ale ... my už víme, kde to je.

Paní Vastlové vypadly jehlice a cinkaly po schodech dolů.

Pan dirigent: Paní Vastlová, rozpad se vám tkalcovský stav!

Paní Morávková začala dřívě.

Pan dirigent: Já bych po vás něčím hodil, ale mohl bych být pronásledován památkovým úřadem.

Já bych s dovolením předvedl, co napsal pan Haendel, potom si to srovnáme s vaším pojetím, ono se to vyvrbí.

Nešťastná vojna, ženy. Pozor, dejte mi aspoň základní tempo. Vy jste rozjetý vlak K. Vary – Merklín, ani u Velkého rybníka to nezastaví – vyskakuje se za jízdy!

Ti muži jsou dnes nějak rozpustilí.....

Boženka Pokorná poznamenala: To víte, blíží se říjen!

.... no počkejte, ono to s tou demokracií není zas tak daleko, aby každý vzal tón, který mu vyhovuje.

Ženské, nerušte mě! Je vás tady sedm a kecáte jako Svaz žen.

Chlapi, musíte do toho dát aspoň trochu sexu – toto je úplně impotentní zpívání. A také – hloubky se zpívají, ne chroptí!

Řekněte mi, proč tyhle dvě ženské sedí vpředu – mají vši nebo tyfus?

Ženské, za tohle zpívání chcete ušít dlouhé šaty? Mini! Ustříhnout pod pažďí!

Z vás udělat sbor – to bych spíš zúrodnil Ukrajinu!

Zpíváte jako o našem hospodářství – musíte zpívat s perspektivou.

Ustálená rčení a stručná hodnocení

.... a druhý soprán je v pyteli...

Tak tohle je sice mord, ale i při vaší snížené inteligenci to časem zvládnete!

Jste krátký s dechem – chlastmatici! Mám obavy, že vypustíte ducha, pokud ovšem nějakého vůbec máte.

Na co čekáte, tenoři, vy myslíte, že vystřelím světlici? A soprány stojí – sedněte si, já vás nebudu vítat chlebem a solí!

Při Aká si mi krásssssná – to je jako když uchází sifonová láhev!

Dnes je zde urologická intonace. Podle vás by dnes mohli ladit kravín!

Pánové, začněte se chovat normálně – to je, jako když vypustím stádo bizonů.

Při nedodržení délky not: Každá se tam usadí jako vrána na lejno, je ráda, že se trefila, ale frčí to dál....

Soprány zpívají výšky: To je jako když brzdí vlak na Horním nádraží!

Hnojným způsobem klesáte!

Nežbluňkejte, to je jako když někdo chytá čolky!

Zpíváte jako sedm prasat v roští...

Soprány, vy na to nalehnete předprsněmi...

Při vašem pojetí to není ukolébavka – to tomu dítěti radši jednu vražte!

Noty jsou černý, to bílý je papír! Potřeboval bych takový detektor, abych viděl, který řádek či stránku zpíváte. Vydám „Průvodce partiturou“. Listujete v tom jako v Marbulínkovi.

Ty soprány furt řvou. Už i tenoři pochopili, že se dá občas zpívat piáno... já si dám zhasnout a šlápnu vám, báby, na krk!

Při zpívání s orchestrem, to řvete hrdě – když za vámi troubí trombóny a trumpety, ale jak vás opustí – jste v loji!

... tak pojd'te dovnitř, vy Haydnovrazi...!

To dolejší h, pánové, kdo může, skutálí se tam, ale aby to nebylo, jako když spadne do senkrovny. Nebo jako když basista místo piccicata kopne do strun!

Já bych potreboval chvíli ticho, abych těm chlapům předvedl ty jejich přívoznické vokály.

Co tam gurglujete vy kastráti? A basy pro změnu troubí jako hasiči! Přitom je to pionýrsko-infantilní skladba!

*Je to příšerný až **příserný!***

*Počítám nahlas, jako vůl tady řvu, a tenory tam místo Amen zpívají internacionálu!
Já vás asi prodám do výzkumu – anatomové si probádají vaše lebky!*

Nekoukejte na mne tak zoufale, to zpívali i jiní blbci!

Znovu opakuji: ty noty jsou vám některým houby platné, vy byste mohli klidně zpívat z Poupat!

Zapněte mozkovny! Počkejte – je odpískáno!

Ne forte!! Já řvu „vejš“ a on začne řvát silněji!

Tady je to na šest dob – když tam někdo vykrvácí – já nemohu čekat!

Dámy, ta triola není kovbojka, jak vy to zpíváte!

Tenor nám tam zpívá úplné lejno v houslovém klíči!

.... A kdo to zazpívá po stopadesátém opakování ještě špatně, dejte mu tam za mne facku. Ale nejlepší je třikrát utopit a jen dvakrát vytáhnout.

Co to mňoukáte, vy hyeny zakuklené? Basy zase hučí jako piliňáky!

Ale s vámi nikdo nehne, ani tři páry volů – a já jsem tady sám....

Pozdě přišedším: ... A já, někomu se zastavil písek v přesýpacích hodinách!

Tenorům: Vy koledníci, vy byste si vydělali tak zpíváním u Horního nádraží – co kde letí, to zpíváte!

Vypněte ty brustverky, sedíte tady jako po infarktu, vy báby vyzáblé!

Zpíváte jako dráteníci – v oktávách – ale tady to není Moravská vinárna!

Odpoutejte se už od těch not! Většina pánů má toto poklopaté držení not (předvádí).

Každý se tváří, že má Oxford, a zatím s problémy absolvoval zvláštní školu.

K Bohunce Nohové: My z Prahy si říkáme Pražáci, jak je to u vás, z Trhových Svinů?

Odborné rozbor, analýzy a různé

Při studiu starých mistrů: ... my tady žvejkáme perly českého baroka ... ti chudáci netušili, pro koho to píší...

Při opakování operních sborů – V studni: Vy chcete noty? No jo, ty nové ženské ano, ale ty dřívější, prosím vás, ty pamatují, když se ta studna kopala!

Při ukolébavce: tak se teď ještě chvílku hrabeme v perlách – a potom se hrabte, v čem chcete!

.... a toto mi teď zazpívají „historici“, ti, co sem chodí už od založení města.

Odborný výklad: ... toto tady celý sbor vypravuje, jak to vypadá při bouři a soprány tam dělají hysterky!

Polovecké tance: Toto je baletní hudba, tam se mrskají baletky. Co by tam ty holky dělaly, kdyby čekaly na vaši první dobu. To byste je roztrhly v rozkroku, tak si to jednou zkuste!

Jatelinka: ... to se zpívá o půvabné dívce, která v ranní rose lehounce trhá jatelinku. Vy z toho děláte tlustou babu, která rve na cizím do nůše jetel pro králíky.

Susanin: „kdo – se“ vyrážíte jako ožralí mužici. A ve větě „bud' zmar našim nepřátelům ZLYM“ (smích) – no to je sice sranda, ale kdo to má poslouchat!

„Co to máš, má milá“ pánové, tenoři, můžete do toho dát trochu víc sexu, nemusí to být tak nepohlavní, není nutno být kapounem.

Pohanka zareagoval: „Ještě štěstí, že to říkáte jen směrem k tenorům!“

Při zkoušce v Puppě s orchestrem v sále začalo nahlas brečet malé dítě. Pan Hercl přerušil zkoušku, rozhlídl se po sále a pravil: *Není tady náhodou nějaký Herodes?*

Sbor v opeře Othello: ... *tento sbor zívají ve velkých operách děti, takže vy je zastupujete. Musely byste stát za velmi hustou gázou, ale mentálně to odpovídá!*

Při Borodinovi: *Tato skladba byla sice napsána pro pastevce v Asii, ale hudebně je vyjádřena dosti evropsky. Vy to zpíváte tak, že bych vám dal to udusané maso zpod sedla a vidím přitom Širokou asijskou pláň!*

Svatební košile: ... *první „knížky ji vzal a zahodil“ zpívá odjakživa sólista a nikdo se mu do toho nedere! Tady je teď tolik sólistů, že by se z vás dala dohromady jedna Metropolitní opera.*

Dementní mužský sbor už i pochopil a spočítal, kdy má zpívat ono „REX“ – no a dva takty po nich to opakují ženy; vy ale tady vyjete, jako když voláte na psa. Ani nevíte, kdy, ani nevíte, co mu máte dát žrát!

Problém latinských textů: *Tato skladba je napsána na latinský text, což z vašeho pojetí není tak zcela patrné – např.: je tam „meo“ a ne „Mao“...*

Při „et intera pax“ – pauzy – „pax“, tam je, prosím vás, PAX, ne PAC.

Ty texty vám jdou od huby – vy jste úplní lidoví vypravěči v latině!

Fils: – *no vlak vodjel a já mám ještě plnou hubu synkopy!*

Po sólu tenorů v Borodinovi odešel pan dirigent smutně stranou: *Vy tomu Borodinovi dáváte k VŘSR zabrat – na to nikdy nezapomene!*

Kytice: ... *čtvrtý ráz zaplakal... zpíváte to, jako když pochováváte psa! Ale pozor, je to sice podobná melodie, ale není to „Přednosta stanice“!*

.... „šel od role k roli“.... *Piáno! Je tohle možný? Vy nomádi, tam už tisíc let začínají ženy! A celá tato partie musí dostat agrárníckou vřelost. To vaše zpívání zní jako když v JZD dostávají zálohu.*

Jsou zde těžká slova „tvář obrácenou v střemchu vzkvetlou“ – musíte si stále opakovat, rychle, mnohokrát za sebou. Zpívejte si to v koupelně...

Dáša poznamenala: *To bych se už nemusela vůbec mýt, budu celá popraskaná!*

... *a zpíváte tam o andělovi! A viděli jste někdy Anděla? No, ona je to teď vlastně Moskevská!*

Tenoři zpívají sice nadšeně, ale jiné noty. A ostatní pionýrským způsobem napodobují.

Dámy, kdyby vás to neobtěžovalo: tam je **dis** a ne **d**. Zatím to v Evropě ještě rozlišujeme. A je tam **e**, ne **es**, zpívejte to e – zas tak blbej nejsem! Jinak to hojí za **stovno!**

Informace k vystupování na 1. máje: ... *budeme zpívat, ale v tom programu budou ještě jiná čísla. Když seženou cvičené opice.*

Boženka Pokorná: *My se konkurence nebojíme!*

Musím vás pochválit, zpívali jste to výborně. Prvně jste ty noty viděli 3.1. a dnes je 5.2. – vaše fyziognomie nesevďčí o tom, že byste to mohli takto zazpívat.

Vy přijdete najedený, napitý, zakouřený a až kolem desáté hodiny z vás něco slušného leze. Ale to je konec zkoušky, jdete domů a zase jíte, kouříte – a zase přijdete, a tak to jde dokola. To je ta moje sysifovská práce!

*Odkášlat, všichni najednou, všechny východy uvolnit! No jo, ale to máte udělat támhle v předsíni, do arény máte vkročit úplně fit!
Kde dýchat? No, tady uprostřed věty určitě ne snad až doma!*

V „Aká si mi krásná“: Dámy mají sólo, ale kdo nám tam z chlapů pomáhá, kterej blbeček? Kdo se cítí dámou, ať jde k lékaři, dnes už jsou na to medikamenty!

Brumendo: Inteligentům se říká, že mají zpívat brumendo. Vám se řekne „zavřenými ústy“, ale nesmíte jen průběžně vrčet, to je jako nevyladěné rádio. Ale pozor! Třeba je někdo nemocný, a když zavře hubu, uchází mu to jinudy. Asi je nejlíp říci: zavři hubu a zpívej!

Brumendo: Když vás tak pozoruji, tak by mě zajímalo, odkud z vás ten zvuk vlastně vychází!

Toto je vlastně melancholicko – alkoholická skladba. Chce to trochu rozvášnit, vzpomenout si na své mládí – a potom zase normálně.

Chlapi, když jste byli sami, tak to piáno bylo výborné, teď se před babama vytahujete a řvete jako zvěř!

Soprán teď před chvílí to zazpíval tak krásně, že mi šel po zádech mráz ... no, ono tady dost táhne...

Před odjezdem do Stassfurtu: Ženské, ty láskyplné písně od Myslivečka musíte zazpívat se vším všudy – ve Stassfurtu je mužský sbor – a ti si vás musí rozebrat rovnou z pódia!

Pánové jsou hodní, oni sem totiž chodí spát. Doma je ženy otravují, takže oni si zde odpočnou. Zato ženy to zde berou jako společenskou příležitost: je zde zábava, teplo, klaun je baví...

Zhodnocení výkonu mariánsko-lázeňského orchestru: Zlundračený orchestr se bičl k maximálnímu výkonu.

Tato píseň hovoří o „slunečním ránu“ a vy to zpíváte jako pašeráci ploužící se tmavým lesem kolem půlnoci!

Hrůza, je to falešné jako 15 vepřů dohromady – kolik je nás tady – jeden, dva, tři a ještě k tomu to kozí trempko!

Noste tužky, nepůjčujte si je! To je jako ve vývojových zemích! Tam to posíláme, tady si to půjčujeme, pak jsou z toho chřipky!

Hodnocení hlubší: Jako klad té mé dřiny je nutno přiznat to, že jsem vás odtrhl od televize, že nehnijete doma.

V našem sboru byly doby, kdy jsme se radovali, když jsme skladbu dozpívali do konce. V kontaktu s Bernsbachem nám narostla křídla – on to byl ubohý sbor!

Requiem jste zpívali pěkně – před lety jsem nevěřil, že by tento sbor mohl Dvořáka tak pěkně zazpívat – je to patrně vrchol. Pouštět se dál, např. do Janáčka atd., by předpokládalo hlubokou hlasovou výchovu – mnoho práce. Pokud by naši následovníci tuto práci podstoupili, snad by to bylo možné. A až třeba za dvacet let bude ta nová parta zpívat Glagolskou mši, nechám se do sálu na vozečku s bažantem přivést a rád si to poslechnu.

Při narozeninách: Abrahamštiny – to je vlastně skok z kočičince do mausolea.

Při volbách: Děkuji odstupujícímu výboru, který bude za chvíli znovu zvolen. Jestli někdo něco proti někomu řekne, vyřídte si to s ním v autobuse. Funkcionáře vesměs znáte – ale máme také inspektora sboru (to není od policie!), jinak arcichlív má na starosti Höel, na reprezentaci máme Jáchymovského, vrátná je Kamila atd.

Na závěr: Budiž vám útěchou, že jsou ještě blbší sbory – i když je jich málo.